

SKARBY Z NASZEGO RZYMSKIEGO ARCHIWUM (#41)

Istnieje pewna interesująca teoria nazwana "teorią czarnej skrzynki". Mówi o przedmiocie, którego wewnętrzna budowa jest albo w ogóle nieznana, albo znana bardzo słabo. Przedmiot taki można analizować jedynie pod kątem jego reakcji na określone wymuszone bodźce...

Ameryka - nasza jedyna nadzieja! #41

Z pewnością każdy z nas zna historię powołania Arcybiskupa Józefa Webera (1846-1918), który po wielu latach oczekiwania, mając sześćdziesiąt jeden lat, wstąpił do Zgromadzenia Zmartwychwstania Pańskiego, a tym samym rezygnując z funkcji biskupa pomocniczego Lwowa. Już kilka lat przed złożeniem ślubów zakonnych (1907), tak pisał do ks. Pawła Smolikowskiego CR, "Myślą bardzo często jestem z Wami w Rzymie. O Boże, jakżebym pragnął na zawsze być przy Was... Dzisiaj sądzę, a może łudzę się, że jako Biskup mógłbym Wam tj.

Zgromadzeniu oddawać usługi w Ameryce" (ACRR 32921). Po złożeniu ślubów zakonnych w 1907 i dwuletniej służbie w Rzymie jako rekolekcjonista dla seminarzystów i sióstr zakonnych, decyzją Generała, został wysłany do Kanady (Berlin/Kitchener), aby objąć funkcję mistrza nowicjatu. Podczas jego pięciu lat spędzonych w Berlinie (1909-1914) do nowicjatu wstąpiło około czterdziestu kandydatów wywodzących się z absolwentów Kolegium św. Hieronima w Berlinie lub Kolegium św. Stanisława w Chicago.

W naszym rzymskim archiwum przechowujemy dość sporą ilość listów Webera z tamtych czasów. W jednym z listów do Jana Kasprzyckiego CR, Arcybiskup dzieli się z Generałem dość ciekawą opinią na temat przyszłości Zgromadzenia....

(Arcybiskup Józef Weber CR, List do Jana Kasprzyckiego CR z 15 marca 1912, ACRR 68655)

Co będzie dalej w Chicago? Pod względem moralnym i co pod względem finansowym? W tej sprawie sądzę trzeba zwłaszcza teraz zasadniczo i konsekwentnie postępować, jeżeli skutek pożądanym się chce osiągnąć. Za zasadę trzeba przyjąć: Ameryka jest obecnie i w najbliższej przyszłości jedyne pole do pracy dla naszego Zgromadzenia i jedyną nadzieją rozwoju Zgromadzenia. Dowodów na to nie trzeba. W Ameryce bowiem mamy pracę podług Konstytucji naszych. Tu mamy parafie i zakłady naukowe dla młodzieży. W Europie – z wyjątkiem Bułgarii – nie mamy ani parafialnej pracy, ani zakładu wychowawczego. Kraków i Lwów nie są w duchu naszych Konstytucji. Tam mamy tylko domowy nadzór nad młodzieżą, który może być dobry, ale nie jest podług naszych Konstytucji. Stąd

wynika dalej, że w Ameryce mamy powołania, bo młodzież widzi pracę naszą, a w Europie nie mamy, bo nadzorowanie chłopców i beczynne całodzienne życie młodzieży nie przyciąga. Nic tu nie pomoże względ patriotyzmu. Więcej dla Galicji, która jedna nam jest przystępna, nie zrobimy, bo biskupi nie dadzą nam parafii. Sam z ich ust słyszałem, że nasi ojcowie, jakimi ich znają w kraju, są tylko do salonów, a nie do pracy parafialnej! Przeciwnie w Ameryce mamy do 100 000 dusz po d swoją opieką, mamy trzy gimnazja, z których wychodzą kapłani i mężowie zajmujący poważne stanowiska w społeczeństwie, tak polskim jak i angielskim. Praca nasza jest pożyteczna dla Kościoła, przynosi piękne owoce. Arcybiskup Quigley, w którego diecezji główna praca, jest zadowolony z naszych ojców, sam mi to powiedział. Wszelkie więc narzekanie na Amerykę i wyrzuty czynione Ojcu Drogiemu, że więcej dba o Amerykę, są bezpodstawne, są wielce szkodliwe naszemu Zgromadzeniu i świadczą tylko o nieznajomości sprawy lub o uprzedzeniu względem pola pracy, które po naszych ojcach otrzymaliśmy i które pielęgnować winniśmy. Tę zasadę Ojciec Drogi przyjąć musi i jej bronić.

Berlin dat. 15.3.1912

ARCHIVUM C. F.
No. 68655

Veritate et fraternitate

+

Najprzewielekszy, i Drugi Gosc,

Od 11/2 bawi u nas B. R. i za pare dni objedni do Neapolu razem z O. K. i Jarem
 ktorym korzystajac z powolenia Najpr. Gosc z Rzymu uda sie do Wiednia na karacz.
 W Neapolu bide wrzeci na powoleniu Drugiego G'osc. Wzrosty adrebrament list 22 1/2 w kld.
 rym wzmianka o B. R. mianowicie by go na wyjazd zaktyncaj w Kent albo w Berl.
 Z Berlina napisal B. R. list do X. Bischofa Rhadego, przedstawiajic mu od siebie lacin
 i moie wyjazd do Eur. wie jest komecny - Orymal obycie, si kwarunkowo
 w imen wyjechaj z Ameryki na jakis czas. Przyoryay, jego wyjazd na proce kilku G'
 cor (nie ma - porony go skroba gardla. Tu wskatek wyjazdu, jego wrzawa mi ma
 Tu powstata na Chicago, i sobci G'oscowi takie podroze usodraj's to do Florydy - to do
 Europy - a smi musz pracowai. Dyla i mala awantura z powodu wyjazdu O. Kse-
 fesa a tu zrazij funduszai - wzegladeru kures w ten sposib, zim zadecyzowal, si
 i Kentucky orsi wydatkai zaplacic musz, bo tam wlasnie O. K. odosci straci.
 Wicksa byc ruzawke wskudek nieposwten w kolegium. Tam jedu na drugiego
 spycha odpowiedzabawi sa ktapody - Rektor na Superyara, a superyar na Rektora
 korzystaj's z tego usmawai woproj' sposib - swawole; korzystaj's i profesorowi ... stroj-
 licem. Mestawiaj's ti na gadzine. Jozeli G'oscie Drugi mezeradni ukwosencim drugie
 go domu - to kolegium traba bzdni zankusi na jakis czas. B. Zinger i Klopper dalej
 w tych sdomkach pracowai mi chiq. a imi wstodn' mowis o opuszczeniu lzromadzen.
 W parafii de braku dobrych kasnadczi lacin mi zadawolencio. O. Klopper wyrypa ni
 do parafii - ba cary jini zanzekscany - 17 lat jednym aigrem woskole - Jozeli ukweta
 abwasenie Drugiego domu, to prosz z wminaycausi jsmie¹⁰ ni apresyci - Jesure woye
 uwagi parok - aby dobry wybior usymic.

Jak G'oscie Drugi z obecnego mego sprawozdania wida: W Berlin ni mi nadaje m umyie

2
gdzieby nowina Ojców z Ch. na was, jakby ^{real}temuśmiał da podnienie ducha. O Karli:
nie trzeba parowozów: Medice, wana te. przem, to samo o Kentucky, gdzie obecnie jest
dwóch Ojców a jeden Abolycjent. Jerichu Tam Kogon, porzecz w celu powypiszu, by się
kuch Ojców i jeden Abolycjent. - i tyle emiany.

W tej chwili wracam z rozmowy z Ojcami o podróż O. Krefera, O. Spota teraz
mi mówi, że w odnośni do tej podróży pisat do Drozdego Ojca. Nic mi o tem nie mó
witami O. Krefera, stąd teraz to maie meporozumienie w tej sprawie. Ale Ojciec
zgodził się na to, żeby teraz, szat z O. R. Chodzi jeszcze o koszt podróży. Powiedziałem
mu, że O. Krefera stracił zdrowie w Kentucky - Kentucky musi mieć zapłatę. Na to
Hyszałem, że ani Kentucky ani Chicago za O. Krefera jako socyuma nie płaci; to
miał O. Mosser za bytawic: w Berlinie potwierdzić. Jerichu to nie stało za wiedzę i
decyzją Drozdego Ojca, nicziam mi do porachowania. Jerichu zaś precyzyjnie, to waiem
za mefuzurę, by Berlin wyzdkiem kosztu teraz ponosił i za jego utrzymanie mi
nie brał od innych domów. Nyb on wprowadzi zażyty daktia w kwelegicem, gdy
mógł pracować, ale miał ten bógwin tygodniowo w Nowyjacie.

Co będzie dalej w Chicago? Pod tym względem moralnym i co pod względem finan-
sowym? W tej sprawie wder trzeba zastanowić teraz zasadniczo i konsultownie postępo-
wać, jeżeli skutek przidany się chce osiągnąć. Za zasady trzeba przyjęć: Ameryka
jest obecnie i w najbliższej przyszłości jedyną polę do pracy dla naszego zgroma-
dzenia i jedyną nadzieją rozwoju zgromadzenia. Dowodzi na to mi trzeba.
W Ameryce bowiem mamy pracę podług konstytucji naszych. Tu mamy pa-
rafie, i zakłady naukowe dla młodzieży. W Europie - z wyjątkiem Węgier-
nie mamy ani parafialnej pracy ani zakłady wychowawczego. Krótko, dzisiaj
nie są w żadnym naszym konstytucji. Tam mamy tylko domowy nadzór
nad młodzieżą, który niewiele jest dobry, ale nie jest podług naszych konsty-
tucji. Złed wymiła dalej że w Ameryce mamy powołanie - bo młodzież
widi pracę naszą, a w Europie nie mamy, bo nadzorowanie chłopców i ber-
nyne całobieżnie ojca młodzieży nie przychodzi. Nie to mi pomoże względ
patryotycznym. Więcej dla Galicji, która jedyną Nam, jest przyotywe, nie robi-
my - bo Biskupi się dają Nam parafie - tam z ich usd Hyszałem, że nasi
Ojcowi, jakimi ich maie w krajn, są tylko do sakonów a nie do pracy parafialnej.

Pracownicy w Ameryce mamy do 800,000 dier pod swoje opieką, mamy trzy
gymnazyja, z których wychodzą kapłani i mesowie sąsiedniej powiatu sta-
nowiska wrypotensu tak polskiem jak angielskiem. Praca nasza jest
pożyteczna dla kościoła - przynosi piękne owoce. Arcybiskup Guizley, w
któregdyśeczerzy grórnca praca jest zadawolony z naszych dzieł, sam mi to
powiedział. Wszakże nie nęchamie na Amerykę i wyrzuty czynione Bjeu
Drogiemu, że więcej dba o Amerykę, są bezpodstawne, są wielce szkodziwe na-
szemu Zgromadzeniu i ciadaors, tyłko o nie majamoini sprawy lub o upre-
dresin, nie boiem noperabrenin względem pola pracy, które po naszych
Bjeach otrzymujemy, i które przelagawai wimmimny. Te zasady Bjeieo
Drogi przycię mni i jej bronić.

Konsekmentni Trzcha te wysztkiu stacye są dobre obsadzić, a która sągro-
zoue jest (pocz Europejsyckais zółtanora) ratowai, a nie przeciwnie, ^{Drug} ~~konstana~~
Europcy, w której tyłko pragmaty mamy a nie niezwykłego pola do pracy,
zamiędywai i na upadku narai. Bjeair razem, ktorys tu nie wiele pra-
cuj's, wiele kartuj's a w dobrohycie zasnakowali, o moralne prowadzenie
nie mi daj's - adwoai, absolutni adwoai, i dać dobrych, miedych, do
pracy chętnych. Do takich Bjeair liors: O. Ciślaka, Wurywidkego, Fi-
lipskiego, Indyke, Rejinskiego, Piechawskiego. (O Janie Kantym nie
na razie nie mowię.) Wuryński i Rejinski moie po adługych rekolekcyach
mierzemnych na skentorch będą mogli być czynnymi, a przynajmniej
mniej ułakotnymi w Europie. Filipski exjeruita - te zasady przycię - skoro
w Zgromadzeniu każdy ślubie Homary jak mi lepiej, for, ja tak sobie
Homare, by mi miał mowilior najinierne wygodę - Na osobiste wydatki po-
trabył raz mi 400 dolarów blischo (Wuryński 430 w', a oprócz tego od rodzai
pobiera pewny, jak mi S. Biskup Rhode znowi). W Europie Filipski będzie
mniej kosztował i zasadz jego będą mniej ułakotne, bo eujiere nie o gronie

Ojciec, kłósy wyszły już tyłko w bardzo podrażnionych myślach duchownych a mi tak
 jak tutaj w garafkach i w gymnazyach. - Tudyka dużo krytykuje, dużo pięwi-
 dzy i da dla swaich - bez zapłaty prawie nic mi robi. Co jdzie do lepszego umies-
 cania, gdy uboższy dom będzie jego nawiązaniem. Niedziela z innymi na
 miejscu importowania kielbas i ryby - piwo. O. Brechowski jest niewiarygodny
 w Ameryce. Jedno to charakteryzuje go co sam doświadczałem. Z czołem mówię
 przedtem go, by mi powiedział, gdzie w którym domu pragnie być, a przerwano go
 tam, i to na wyraźne prośbę Ojca Jędraka. Każdy normalnie myślał, że ośrodek
 widzi w tych słowach tylko bardzo rygoristyczne względy władzy. On zaś widział poro-
 zenie - jak to po 17 latach, po postawieniu kościoła, ratowaniu garafki i t. d. teraz
 jaśminie mam brać - i to, sobie gdzieś chęć - eleemosynam, eleemosynam.
 Mużalemu ostro protestował przeciw takiemu tłumaczeniu moich słów i spój-
 nił otępił z nim nie traktował. On teraz odnowił z O. Kwidzińskim - kłótni
 brańskich tak ile rozstrzygał. Takie usomnienie nie wstręca, co mi ten bra-
 czech w obronie O. P. nagadał. Oboje O. P. up. w Krakowie będą niżej pracować
 w zakładach chłopów i w kosc. feryjale - a na jego miejsce znów nie od razu
 dobrego wiek Ojciec drugi przyśle. W ten sposób doszły tu nowemu stanowi-
 ku obsady, i od razu wejść w życie uproszkowane, a gorzej się mi będzie -
 Tak będzie dobrze usadowione dom się. Jacka, się Jadergi - się Stanisława. Teraz już
 dobre iżci u Mathi Dostkoy' gdzie O. Gordon, Liara i Tarasink - Ci drzej bez Gwałtowno-
 odprawiając wyszko - O. Gw. chary - 21 się. Stanisława przyjdzie dobrze, gdy mi będzie
 Tudyki, Rejzistkiego - i gdzie będzie dobry Superior. Nie wiem jakim był O. Spletz
 boże nie, czy mi będzie persona migrata i czy mi jest uparty. Gdyby wybór na up-
 padł, musiałby wyszko ponuć, frustry, i wyszko cełowe form zajęcia. Reszta
 mogły prowadzić O. Siatka. Po świętach trzeba będzie O. Sobieskiego przenieść
 do kolegium, na miejsce O. Szymana. Zasada, której tu bronie zdaje mi nie
 być Boie - Do dnia tak istotnie nasze państwo kandydatury musi mieć
 przeważentwo - Dla tego wiek Ojciec drugi nie waria na głosy krótkowidzących

5 i na chrześcijańskie wydatki niektórych domów - teraz te musimy stać inaczej z kolekcją naszą wydawną. Te zmiany proszę zrobić do czerwca. W sierpniu pojedź do Chicago i w poszczególnych domach będziesz dawał rekolekcje z zastosowaniem do miejscowych stosunków. Wreszcie ustale porządek i odwrót 4 domy będą w zgodzie z konsultacją. O. Serypta ma trudności z wydawaniem rano, lecz może je tam medałs oddzielną na 3^{is} popołudniu. Ranna godzina wogóle jest niepodobna z powodu wczesnej mrozy i o 6^{ce} godzinie. Fruch jest kapłanem to jeden mi będzie na medałs^{ie} z powodu rannej mrozy, a drugi z powodu późniejszej (o 9 lub 10). Jeżeli ojciec drugi zasadę przyjmie, proszę także konsultować przyjęcie - przyjęcie zasady bez konsekwencji, to każe do stać umarłego. Dwie pierwsze porostły do wykonania, ale ratujemy te 4 domy. W. Jan Kanty i Kolegium oddzielną oddzielną.

Patrujemy tu konwersji domów porządku Chicago. Pisalem o Jackson Mich. Czy ojciec drugi nie dostał tego listu? Ja mam nadzieję, że Biskup z Detroit mi da te parafy, jeżeli mi się będzie podobało. Będzie tam cegielnia w maju. Taki dom jest konieczny aby na wypadek będzie amerykański, ukrywając przed okiem ludzkim. My będziemy przyjmujemy tylko z jednej ulicy na drugą, a wreszcie je ludzkie widzą. Na dzisiaj sędzi mi nie dość - za parę dni przysłał sprawozdanie o powiększeniu - a ponieważ proszę o aluminał. Dziś mi się sbyratem i kilka kandydatów mi przyjęli da 6 lat studiów wbyć mi i da morskiej habosii. To także jest botorka, która

Amela ulingi-

Bolecan ni hane modirini Daprepa gica
morec adway mPauu boat is'upa

+ Joseph A. B. P.